

ZAPISNIK

sa 58. sjednice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore,
koja je održana 5. juna 2015. godine

Sjednica je počela u 10:00 sati. Predsjedavala je mr Branka Tanasijević, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali mr Branka Tanasijević, predsjednica Odbora, kao i članovi Odbora: dr Radosav Nišavić, Srđan Perić, prof. dr Jelisava Kalezić, doc. dr Branka Bošnjak, doc. dr Draginja Vuksanović, Andrija Popović, Rešid Adrović, doc. dr Srđa Popović i Milan Knežević.

Član Odbora, Saša Pešić bio je opravdano odsutan.

Osim članova Odbora, sjednici su prisustvovali: poslanik Milutin Đukanović kao predstavnik predlagača, Arijana Nikolić Vučinić, v.d. generalnog direktora Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i vaspitanje i obrazovanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama i Mubera Kurpejović, generalna direktorica Direktorata za visoko obrazovanje.

Predsjednica Odbora mr Branka Tanasijević konstatovala je da Odbor ima kvorum za rad i punovažno odlučivanje i otvorila 58. sjednicu Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno prihvaćen sljedeći:

DNEVNI RED:

1. **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju**, koji su Skupštini Crne Gore dostavili poslanici Srđan Milić i Snežana Jonica.
2. **Predlog zakona o dopuni Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju**, koji su Skupštini Crne Gore dostavili poslanici: Milutin Đukanović, doc. dr Branka Bošnjak, Janko Vučinić i Vladislav Bojović.
3. **Predlog zakona o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju**, koji su Skupštini Crne Gore dostavili poslanici: doc. dr Branka Bošnjak, Milutin Đukanović, Vladislav Bojović, Janko Vučinić i prof. dr Jelisava Kalezić.

Tačka 1 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju nije razmatran jer sjednici nijesu prisustvovali predlagači zakona.

Tačka 2 – Predlog zakona o dopuni Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici: Milutin Đukanović, doc. dr Branka Bošnjak, Janko Vučinić i Vladislav Bojović.

Predstavnik predlagača, poslanik Milutin Đukanović upoznao je članove Odbora sa sadržinom Predloga zakona i istakao da je njegova suština utvrđena stavom 2 člana 75 Ustava Crne Gore kojim je određeno da je osnovno obrazovanje obavezno i besplatno. Poslanik Đukanović je podsjetio da djeca čiji su roditelji korisnici socijalnih davanja i djeca sa invaliditetom imaju pravo na besplatne udžbenike, te da to predstavlja određen vid diskriminacije jer se djeca na taj

način obilježavaju. Predloženim zakonom, odnosno članom 34a omogućava se pravo svih učenika osnovnih škola na besplatne udžbenike i školski pribor. Poslanik Đukanović je naveo da bi u prvoj godini troškovi sprovođenja ovog Zakona bili oko šest miliona eura, ali da bi u narednim godina ti troškovi bili znatno smanjeni jer bi se knjige morale neoštećene vratiti na kraju školske godine. Predstavnik predlagača je naglasio da roditelji odnosno staratelji potpisuju ugovor kojim se obavezuju da udžbenike vrate neoštećene i da u slučaju oštećenja moraju vratiti isti ili nadoknade štetu školi u visini cijene koštanja udžbenika. Analizom člana 75 Ustava Crne Gore, po njegovom mišljenju, dolazi se do zaključka da se pod odredbom besplatnog osnovnog školovanja ne podrazumijeva samo besplatno pohađanje škole već i udžbenici i školski pribor, te da je država dužna da iste obezbijedi. Poslanik Đukanović je, takođe, naveo da je ovaj Predlog zakona veoma značajan za mnoge porodice u Crnoj Gori, te da bi ih njegovo usvajanje rasteretilo u finansijskom smislu. Predstavnik predlagača je uputio apel da se ovaj Predlog zakona usvoji jer je u pitanju prioritetna oblast, kao i da su troškovi za finansiranje opravdani.

Arijana Nikolić Vučinić, v.d. generalnog direktora Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i vaspitanje i obrazovanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama iznijela je mišljenje Vlade Crne Gore u vezi sa Predlogom zakona o dopuni Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Ona je kazala da u ostvarivanju prava djece na obavezno i besplatno osnovno obrazovanje (član 75 Ustava Crne Gore) Ministarstvo prosvjete svake godine obezbijedi značajna sredstva i podsjetila da je Ministarstvo prošle godine umanjilo cijenu udžbenika za 10,6% i da ta cijena sada predstavlja najmanju u regionu. Arijana Nikolić Vučinić kazala je da praksa pokazuje da već korišćeni udžbenik u nižim razredima nema naknadno upotrebnu vrijednost, a da je u višim ona značajno umanjena. Ona je naglasila da već korišćeni udžbenik dekoncentriše učenike, odvlači im pažnju i usmjerava proces saznanja prema rješenjima učenika koji ga je prethodno koristio, te da se tim kod učenika smanjuje opšte postignuće, ne razvija se u dovoljnoj mjeri inicijativa, već samo podstiče prosta rekognicija i reprodukcija znanja. Posebno je naglašena činjenica da od 123 udžbenika koja se koriste u osnovnoj školi 47 predstavljaju radne sveske koje se mogu koristiti samo jednom. Iz pomenutih razloga Vlada Crne Gore ne predlaže Skupštini da usvoji pomenuti Predlog zakona.

Poslanik Đukanović je, nadovezujući se na izlaganje Nikolić Vučinić, istakao da su finansijski izdaci za sprovođenje ovog Predloga zakona promjenljivi, te da bi nakon prve godine sprovođenja ovog rješenja, od početnih pet miliona bilo potrebno samo dva miliona. Poslanik Đukanović je ponovio da je obilježavanje među vršnjacima poseban vid diskriminacije koja se mora iskorijeniti, pritom podsjećajući ponovo na ustavnu normu koja garantuje besplatno osnovno obrazovanje. Poslanik Đukanović je naglasio da je novac iz budžeta moguće obezbijediti te da je ovo prioritetno pitanje i da bi se morao postići dogovor.

Predsjednica Odbora mr Branka Tanasijević je u svom izlaganju istakla da je Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport još 2013. godine otvorio ovu temu te da je i tada bezrezervno podržao ideju koja je uključivala besplatne udžbenike. Predsjednica Odbora mr Tanasijević, istakla je da nije upitna podrška pomenutoj ideji, već to da li trenutna ekonomska situacija omogućava realizaciju iste. Trenutno u školama u Crnoj Gori ima oko 70.000 učenika što bi podrazumijevalo da između 5-6 miliona eura koštaju samo udžbenici, dok uključenje školskog pribora u Predlog zakona podrazumijeva povišenje sredstava do oko 10 miliona. Predsjednica Odbora je iskazala

mišljenje da razlika između izdvojenog iznosa za prvu godinu i svaku narednu neće biti velika jer od ukupnog broja udžbenika 47 su radne sveske koje se ne mogu iznova koristiti. Predsjednica Odbora je naglasila da je neophodno naći zajedničko rješenje kako bi se ova ideja realizovala. Osim toga, ona je ukazala na problem čuvanja udžbenika i nadoknade troškova u slučaju oštećenja i naglasila da se udžbenik ne može koristiti više od četiri do pet godina a da bude u upotrebljivom stanju. Predsjednica Odbora je navela primjer finskog školskog modela koji je veoma efikasan iz razloga što škola posjeduje udžbenike i oni se koriste samo za vrijeme časova i produženog boravka u školi što omogućava da se koriste dugi niz godina. Ovakav se princip uređenja pokazao efikasan ne samo zbog uštede roditelja već i iz zdravstvenih razloga, zbog opterećenja na kičmeni stub djeteta koje svakodnevno nosi školsku torbu. Predsjednica Odbora je kazala da bi naknada za oštećenje udžbenika bila veliki trošak za roditelje koji nijesu u stanju da izdvoje taj novac. U tom smislu su amandmani koji su podnijeti 2013. godine bili usmjereni na zaštitu najranjivijih kategorija društva, a pitanje diskriminacije među vršnjacima riješeno je predlogom da se udžbenici dijele bez saznanja ostale djece o tome.

Poslanica doc. dr Branka Bošnjak je naglasila da je ustavna obaveza države da obezbijedi obavezno i besplatno osnovno obrazovanje te da se ne mogu prihvatiti tvrdnje o nedostatku sredstava jer se već dodijeljena sredstva neracionalno troše. Poslanica doc. dr Bošnjak je upoznala članove Odbora sa činjenicom da rok za dodjelu udžbenika svake godine kasni, te da se dešavalo da se više od mjesec dana, nakon početka školske godine, čeka na dodjelu udžbenika. U tom smislu, poslanica doc. dr Bošnjak kazala je da postoji prostor u budžetu za izglasavanje pomenutog Predloga zakona, te da je neophodno prioritarno konsenzusno izglasavanje istog.

Poslanica prof. dr Jelisava Kalezić smatra da je neophodno ispoštovati ustavnu odredbu i da je potrebno naći model koji može da se primijeni u školama. Naime, različite su mogućnosti u pojedinim školama u Crnoj Gori, jer neke škole rade samo u jednoj smjeni i u njima se može započeti model koji se primjenjuje u finskom obrazovnom sistemu. Primjena finskog modela i upotreba zajedničkih udžbenika bi doprinijela boljoj socijalizaciji djece u školama i sve bi to dovelo do postizanja boljih rezultata na nivou grupe, kao i socijalnom izjednačavanju djece. Poslanica prof. dr Kalezić je navela da je neophodno uraditi analizu gdje je moguće primijeniti finski model sa produženim boravkom djece u školi.

Poslanik Srđan Perić je ukazao na cijene udžbenika koje su znatno veće od realnih i naglasio da je paket udžbenika za osnovce koji košta preko 30 eura tržišna kategorija.

Poslanik Andrija Popović je naglasio da je ovo rješenje pravedno ali da ni u ranijim državama nije sprovedeno. Poslanik Popović smatra da će biti veoma teško sprovesti ovaj Predlog zakona u ovoj godini jer je budžet za 2015. godinu već određen, te iskazao uzdržan stav vezano za ovaj Predlog zakona..

Poslanik prof. dr Srđa Popović smatra da se 10% udžbenika ne može koristiti sljedeće godine jer se djeca prema njima ne odnose marljivo.

Poslanik Rešid Adrović je kazao da je predlog dobar, ali da je pitanje izdvajanja novca, koje u budžetu za 2015. godinu nije planirano, sada diskutabilno i istakao da bez saglasnosti Ministarstva finansija o mogućnostima za finansiranje on neće podržati Predlog ovog zakona.

Poslanica doc. dr Draginja Vuksanović je istakla da podržava ovaj Predlog zakona kao ideju ali da su budžetska sredstva za tekuću godinu već opredijeljena.

Nakon rasprave, Odbor se izjasnio sa pet glasova »za« i pet »uzdržan«.

Predlog zakona o dopuni Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju nije dobio potrebnu većinu.

Tačka 3 - Predlog zakona o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju koji su Skupštini Crne Gore dostavili poslanici: doc. dr Branka Bošnjak, Milutin Đukanović, Vladislav Bojović, Janko Vučinić i prof. dr Jelisava Kalezić.

Poslanica doc. dr Branka Bošnjak je u ime predlagača zakona ukratko iznijela razloge za podnošenje Predloga zakona. Naime, Predlogom Zakona o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju predlaže izmjena sastava školskih upravnih odbora u cilju povećanja broja članova odbora iz lokalne zajednice i broj zaposlenih, te na taj način predstavnici Vlade ne bi imali većinu u školskim odborima. Poslanica doc. dr Bošnjak je istakla da važeći zakon marginalizuje školske odbore u odnosu na izbora direktora tako što se samo pravno formalno raspisuje konkurs, a ministar je taj koji određuje ko će biti direktor.

Nakon kraće rasprave Odbor se izjasnio sa pet glasova »za«, dva glasa »protiv« i tri »uzdržan«.

Predlog zakona o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju nije dobio potrebnu većinu.

Odbor je završio rad u 11h.

Broj:00-63-11/15-12/

Za - SEKRETAR ODBORA
mr Mirjana Marković

PREDSJEDNICA ODBORA
mr Branka Tanasijević